

Les 120 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שִׁדְּרַ, שִׁדְּרָ shidder [pi'el] Uitzenden.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd *	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְשַׁדֵּר m ^e shadder	שִׁדְּרָתִי shiddartie	אֲשַׁדֵּר ^a shadder	אֲנִי
Ik (v)	מְשַׁדֵּרֶת m ^e shaddèrèt	שִׁדְּרָתִי shiddartie	אֲשַׁדֵּר ^a shadder	אֲנִי
Jij (m)	מְשַׁדֵּר m ^e shadder	שִׁדְּרָתְךָ shiddartá	תִּשְׁדֵּר t ^e shadder	אַתָּה
Jij (v)	מְשַׁדֵּרֶת m ^e shaddèrèt	שִׁדְּרָתְךָ shiddart	תִּשְׁדֵּרִי t ^e shadrie	אַתְּ
Hij	מְשַׁדֵּר m ^e shadder	שִׁדְּרָ שִׁדְּרָ shidder	יִשְׁדֵּר y ^e shadder	הוּא
Zij	מְשַׁדֵּרֶת m ^e shaddèrèt	שִׁדְּרָה שִׁדְּרָה shidráh	תִּשְׁדֵּר t ^e shadder	הִיא
Wij (m)	מְשַׁדְּרִים m ^e shadriem	שִׁדְּרָנוּ shiddarnoe	נִשְׁדֵּר n ^e shadder	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְשַׁדְּרוֹת m ^e shadrot	שִׁדְּרָנוּ shiddarnoe	נִשְׁדֵּר n ^e shadder	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְשַׁדְּרִים m ^e shadriem	שִׁדְּרָתֵם shiddartèm	תִּשְׁדְּרוּ t ^e shadroe	אַתֶּם
Jullie (v)	מְשַׁדְּרוֹת m ^e shadrot	שִׁדְּרָתֵן shiddartèn	תִּשְׁדְּרוּ t ^e shadroe	אַתֶּן
Zij (m)	מְשַׁדְּרִים m ^e shadriem	שִׁדְּרוּ shidroie	יִשְׁדְּרוּ y ^e shadroe	הֵם
Zij (v)	מְשַׁדְּרוֹת m ^e shadrot	שִׁדְּרוּ shidroie	יִשְׁדְּרוּ y ^e shadroe	הֵן

Geb. wijs: m: שִׁדְּרַ shadder, v: שִׁדְּרִי shadrie, mv: שִׁדְּרוּ shadroe, infinitief: לְשַׁדֵּר l^eshadder

* In ouder Hebreeuws zonder de yod

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord הִקְשִׁיב hiqshiev [hif'il] Luisteren

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְקַשֵּׁב maqshiev	הִקְשַׁבְתִּי hiqshavtie	אֲקַשֵּׁב aqshiev	אֲנִי
Ik (v)	מְקַשִּׁיבָה maqshiváh	הִקְשַׁבְתִּי hiqshavtie	אֲקַשֵּׁב aqshiev	אֲנִי
Jij (m)	מְקַשֵּׁב maqshiev	הִקְשַׁבְתָּ hiqshavtá	תִּקְשֵׁב taqshiev	אַתָּה
Jij (v)	מְקַשִּׁיבָה maqshiváh	הִקְשַׁבְתְּ hiqshavt	תִּקְשִׁיבִי taqshivie	אַתְּ
Hij	מְקַשֵּׁב maqshiev	הִקְשִׁיב hiqshiev	יִקְשֵׁב yaqshiev	הוּא
Zij	מְקַשִּׁיבָה maqshiváh	הִקְשִׁיבָה hiqshiváh	תִּקְשֵׁב taqshiev	הִיא
Wij (m)	מְקַשִּׁיבִים maqshiviem	הִקְשַׁבְנוּ hiqshavnoe	נִקְשֵׁב naqshiev	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְקַשִּׁיבוֹת maqshivot	הִקְשַׁבְנוּ hiqshavnoe	נִקְשֵׁב naqshiev	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְקַשִּׁיבִים maqshiviem	הִקְשַׁבְתֶּם hiqshavtèm	תִּקְשִׁיבוּ taqshivoie	אַתֶּם
Jullie (v)	מְקַשִּׁיבוֹת maqshivot	הִקְשַׁבְתֶּן hiqshavtèn	תִּקְשִׁיבוּ taqshivoie	אַתֶּן
Zij (m)	מְקַשִּׁיבִים maqshiviem	הִקְשִׁיבוּ hiqshivoie	יִקְשִׁיבוּ yaqshivoie	הֵם
Zij (v)	מְקַשִּׁיבוֹת maqshivot	הִקְשִׁיבוּ hiqshivoie	יִקְשִׁיבוּ yaqshivoie	הֵן

Geb. wijs: m: הִקְשֵׁב haqshiev, v: הִקְשִׁיבִי haqshivie, mv: הִקְשִׁיבוּ haqshivoie, infinitief: לְהִקְשִׁיב l^ehaqshiev

Opdracht 3: puntjes, vertaling, uitspraak.

Zij hoorden dagelijks de nieuwsberichten
 הֵן שָׁמְעוּ אֶת הַחֲדָשׁוֹת מְדֵי יוֹם (יומִי)
 hem shámoe èt hach^adáshot midday yom
 (yomie)

לְאִיזָה עָרוֹץ אַתָּה מְקַשִּׁיב?

l^eezèh ároetz attáh maqshiev?

Naar welke zender(kanaal) luister je?

Ik zal elke avond met aandacht luisteren

אֲנִי אֲקַשֵּׁב בְּקֶשֶׁב כָּל לַיְלָה

anie aqshiev b^eqèshev kol layláh

הֲאִם מְשַׁדֵּר גַּל"צ כָּל הַיּוֹם?

ha'iem m^eshadder galatz kol hayom?

Zendt de legerradio de hele dag uit?

אִיפֹה מִקְלַט הַרְדִּיּוֹ שְׁלַךְ (שְׁלַח)?

efoh maqlet haradiyo shèlchá (shèlách)

Waar staat/is uw (m, v) radio-ontvanger?

בְּאִזָּה עָרוֹץ אֲנִי יְכוּל לְקַבֵּל תַּחֲנַת הַרְדִּיּוֹ?

b^eezèh ároetz ^anie yáchol l^eqabel tach^anat

harádiyo? Op welk kanaal kan ik de

radiozender ontvangen?

Les 121 – Judaïca 29 - Yom haSho'ah

Yom haShoah (יום השואה), letterlijk de dag van de Shoah, Holocaust) is de jaarlijkse dag voor de herdenking van de Holocaust, die oorspronkelijk voornamelijk in Israël werd gehouden. De gedenkdag heet voluit יום הזיכרון לשואה ולגבורה, Yom haZikaron laShoah welaGevoerha, Dag van Gedenken van Vernietiging en Heldendom. Tijdens deze dag worden de Joodse slachtoffers tijdens de Tweede Wereldoorlog herdacht, evenals het Joodse verzet tegen de nazi's.

Aanleiding voor dit laatste was de constatering, in de jaren '50, dat jonge Israëli's weinig sympathie konden opbrengen voor de slachtoffers van de Holocaust, omdat zij geloofden dat de Europese Joden zich als schapen naar de slachtbank lieten leiden.

In het Israëli'sche onderwijsprogramma ging men meer aandacht geven aan het Joodse verzet tegen hun nazi-kwelgeesten door 'passief verzet', het handhaven van de menselijke waardigheid in de meest ondraaglijke condities, en door 'actief verzet', het bestrijden van de nazi's in de getto's en het meevechten met ondergrondse partizanen, die het Derde Rijk in de bezette landen bestreden.

Het was oorspronkelijk in Israël de bedoeling om de datum op 14 Niesan te stellen, de dag waarop in 1943 (op 19 april) de Joden in het getto van Warschau in opstand kwamen tegen de nazi's. Maar omdat 14 Niesan onmiddellijk voorafgaat aan Pesach, werd de keuze voor die dag toch problematisch geacht.

Een bezoek aan het werk- en vernietigingskamp Auschwitz is een ingrijpende gebeurtenis.

Torah, bronzen sculptuur van Marcelle Elfenbein Swergold, Yad Vashem, Jeruzalem, Israël

Daarom werd als datum 27 Niesan gekozen, acht dagen voor Yom Ha'atsma'ot, Israël's Onafhankelijkheidsdag. De herdenking vindt dus plaats op de 27e Niesan, tenzij deze dag voorafgaat aan of volgt op de shabbat, dan wordt de herdenking een dag verschoven.

De komende jaren begint Yom Hashoah op de volgende avonden (na zonsondergang), en de feitelijke herdenking is op de volgende dag: wo 1 mei 2019, ma 20 april 2020, wo 7 april 2021, wo 27 april 2022 en ma 17 april 2023.

Deze herdenkingsdag voor de slachtoffers van de Holocaust is in 1953 in Israël ingevoerd. Om tien uur 's morgens gaat in het hele land het luchtalarm af en neemt de gehele (Joodse) bevolking twee minuten stilte in acht. Het verkeer ligt gedurende deze twee minuten helemaal stil en automobilisten staan dan naast hun auto.

Verder worden er op allerlei openbare gelegenheden (scholen, militaire bases enz.) officiële herdenkingsplechtigheden gehouden, met name op het Warschauplein in Yad Vashem.

In enkele plaatsen in Nederland vindt ook een herdenking van Yom haShoah plaats, onder meer in de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam, van waaruit Joden werden gedeporteerd.

Woordenschat

אלא
בלבד
גבר
גבור, גיבור
גיבורה
גבורה
דור

èllá (vw)
bilvad (bw)
gávar [pa'al]
gibor (m; bn)
giboráh (v; bn)
g^evoeráh (v)
dor (m!)

Maar
Alleen, slechts
Sterk worden, de overhand krijgen
Held, sterke man; dapper
Heldin; heroïne; dapper
Heldendom, dapperheid
Generatie, geslacht דורת dorot

הציל	hitziel [hif'il]	Redden
הצלה	hatzáláh (v)	Redding
מציל	matziel (m)	Redder, badmeester
זָכַר	záchar [pa'al]	Zich herinneren, onthouden
זָכְרוֹן, זִכְרוֹן	zikáron (m)	Herinnering, aandenken, gedenken
זָכַר, זָכַר	zechèr (m)	Herinnering, aandenken
זְכִירָה	z ^e chieráh (v)	Herinneringsvermogen, geheugen
כָּלָה, כִּילָה	killáh [pi'e]	Beëindigen, afmaken, vernietigen Inf: לְכַלּוֹת l ^e challot
נָפַל	náfal [pa'al]	Vallen, gebeuren, sneuvelen
עָמַד	ámad [pa'al]	(Stil)staan, stand houden, op het punt staan om, opstaan tegen (les 62)
עֲמֻדָה	èmdáh (v)	Standpunt, positie, stelling
שׁוֹאָה	sho'áh (v)	Catastrofe, ramp
הַשׁוֹאָה	hasho'áh	Vernietiging van de Joden door de nazi's

Afbeelding: Herdenkingspostzegel met in de vorm van een vlam de letters van Sjema Yisrael, uitgegeven in 1962 op Yom Hasjoah Wehagevoerah

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord נָפַל náfal [pa'al] Vallen (to fall).

Controleer jezelf met de website www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	.....	.....	.....	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוא
Zij	.....	.....	תִּפּוֹל tipol	היא
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	נוֹפְלוֹת nof'lot	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	נִפְלִיתֶן n ^e faltèn	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Gebiedende wijs: m: נִפּוֹל n^efol, v: ....., mv: ....., infinitief: לִפּוֹל lipol

Opdracht 3: Maak eerst opdracht 2. Beluister het lied *In elke generatie*, geef de uitspraak en de vertaling. Dit Hebreeuwse lied wordt gezongen tijdens Pesach en vat heel goed samen, hoe in elke generatie tegen Israël wordt gestreden. We herinneren ons de onderdrukking door de farao, die de eerste 'Jodenwetten' had uitgevaardigd, en we denken er ook aan terug, Wie ons heeft bevrijd. Het lied is een onderdeel van de Hagadah, de uitgebreide liturgie van de Pesachviering. Alle herhalingen heb ik maar weggelaten.

www.youtube.com/watch?v=7ICsFS3MaE0 met Hebreeuwse tekst en aanvulling

www.youtube.com/watch?v=qnnKFpiP1hs

www.youtube.com/watch?v=4ajGrQbpf8A

www.youtube.com/watch?v=9QTAAgyzGWQ

www.youtube.com/watch?v=6rnoQeukJPO. Met Spaanse en Engelse ondertiteling

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה .....

.....

לְאַבֹּתֵינוּ וְלָנוּ .....

.....

שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד .....

.....

עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ .....

.....

אֲלֵא שֶׁבְּכֹל דּוֹר וְדוֹר .....

.....

עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ .....

.....

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא .....

.....

מְצִילָנוּ מִיָּדָם .....

.....

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord הִצִּיל hitziel [hif'il] Redden (*to rescue*). Kijk bij [les 43](#) en controleer jezelf met de website <http://www.hebrew-verbs.co.il>

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	.....	.....	.....	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	מְצִילָה matziláh	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוּא
Zij	.....	.....	.....	הִיא
Wij (m)	.....	הִצַּלְנוּ hitzalnoe	.....	אַנְחֵנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	אַנְחֵנוּ
Jullie (m)	.....	.....	תְּצִילוּ tatziloe	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Geb. wijs: m: ....., v: ....., mv: .....,
 infinitief: לְהִצִּיל lehatziel

Bronnen: nl.wikipedia.org (foto 1, nu weg); jewishvirtuallibrary.org; hebrewsongs.com; www.zemereshet.co.il; <http://kristiann1.com/> (foto 2, nu weg); Hebrew Verb Tables, Tarmon & Uval
Zie ook: Virtuele rondgang door Holocaustmuseum Yad washem www.youtube.com/watch?v=6HWInEoo44k; unitedwithisrael.org/where-was-god-during-the-holocaust/